

1/19/5/1

1. Określenie zabytku (rodzaj, typ)

ŚLUZA

2. Czas powstania

1947

3. Materiał (materiały) podstawowy

żelbeton, stal

4. Dane firmowe (nazwa wytwórcy, kraj, marka, model
i wszelkie inne oznaczenia firmowe i napisy)

Napis: "ZAKŁADY BUDOWY MASZYN I TURBIN
W ELBLĄGU im. gen. K. ŚWIERCZEWSKIEGO
ROK - NR -

5. Wymiary

długość - 69,30 m

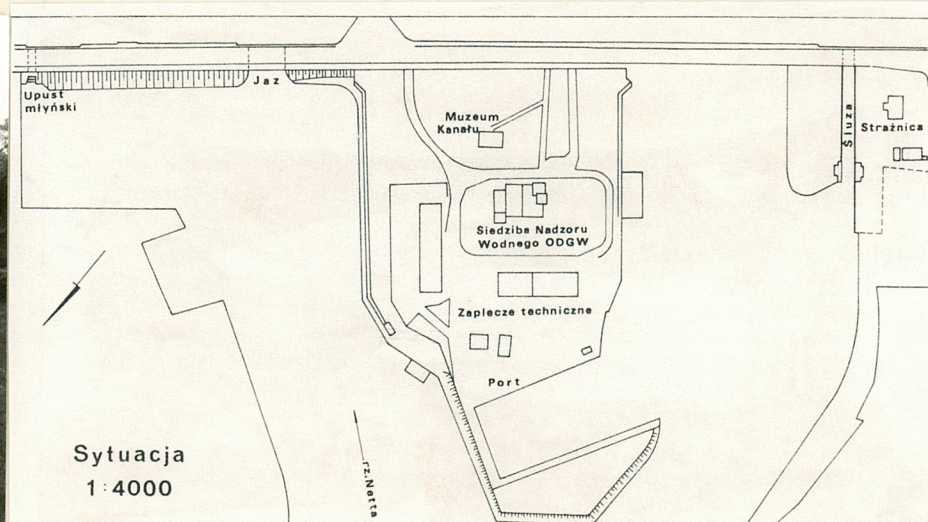
dł. użytkowa - 46,80 m

szerokość - 6,02 m

6. Ciężar

7. Ilość

8. Fotografie i rysunki techniczne (6×9; 7,5×10,5; 9×12) pozwalające na identyfikację obiektu



Sytuacja
1:4000

Sytuacja polityczno-gospodarcza, w jakiej znalazło się Królestwo Polskie, spowodowała potrzebę szukania połączenia Wisły z Bałtykiem z pominięciem Gdańska. Pomysł ministra Ksawerego Druckiego-Lubeckiego polegał na połączeniu Wisły z Niemnem Kanałem Augustowskim i Niemna z portem w Windawie. Budowę Kanału Augustowskiego powierzono Korpusowi Inżynierów wojska Królestwa. Projektantem i budowniczym został podpułkownik, późniejszy generał Ignacy Prądzyński. W 1824 r. projekt był gotowy, pierwsze prace podjęto w 1826 r. Kanał był żeglowny w 1829 r., prace wykończeniowe trwały w latach 1833-1838. Budowę kierowali kolejno: Ignacy Prądzyński, gen. Mallet-Malletski i inż. Tadeusz Urbanski. Droga wodna łączyła Wisłę z Niemnem rzekami: Narew, Biebrza i Netta do Augustowa, a następnie jeziorami: Necko, Białe, Studzieniczne, Orle, Paniewo, Krzywe, Mikaszewo, Mikaszówek i korytem rzeki Czarna Hańcza. Ogólna długość kanału wynosi 101 km, w tym 40,64 km sztucznie wykopanych szlaków. Działają na nim 18 śluz. Na terenie Polski leży szlak 80 km z czternastoma śluzami, piętnasta w Kuźnicy jest śluzą graniczną. Pierwotna śluza zbudowana została w latach 1825-1826, w/g jednego źródła przez porucznika Randau, w/g innych przez porucznika inżynierów Konstantego Jodke. Znajdowała się po drugiej stronie mostu i została wysadzona przez Niemców w 1944 r. Obecna została wzniesiona w 1947 r.

Całkowita długość śluzy wynosi 69,30 m, długość użytkowa komory śluzy - 46,80 m, szerokość użytkowa śluzy - 6,02 m. Rzędne: korona ścian śluzy - 123,04 m npm Kr, korona głowy górnej - 123,04 m npm Kr, korona głowy dolnej - 123,04 m npm Kr, próg górny - 119,90 m npm Kr, próg dolny - 117,95 m npm Kr, dno komory - 117,95 m npm Kr. Rzędne krawędzi górnej: wrót górnych - 122,85 m npm Kr, wrót dolnych - 122,84 m npm Kr. Piętrzenie - rzędna "0" wodowskazu w układzie Kr: górnego - 118,284 m npm, dolnego - 118,284 m npm. Stany wody w/g decyzji wodnoprawnej (rzędna i odczyty na łatach) woda górna: max - 122,57 m npm Kr, min - 121,77 m npm Kr, woda dolna: max - 119,88 m npm Kr, min - 119,58 m npm Kr. Spad max - 2,99 m. Zużycie wody na jedno śluzowanie 829 m³. Czas napełniania śluzy 7 min. Czas śluzowania 22 min. Głębokość przy stanie min w/g decyzji wodnoprawnej: na progu górnym - 1,87 m, w komorze - 1,63 m, na progu dolnym - 1,63 m (dwie ostatnie przy min WD). Śluza komorowa, konstrukcja dokowa, żelbetowa, fundamentowana bezpośrednio na gruncie. Wrota stalowe, wsporne, zamykane mechanizmami o napędzie ręcznym. Napełnianie śluzy kanałami obiegowymi w głowie górnej i dolnej. Zamknięcie kanałów obiegowych zasuwami płaskimi, stalowymi uruchamianymi mechanizmami ręcznymi. Zamknięcie awaryjne - szandory drewniane. Nad dolnym awanportem most drogowy, konstrukcji żelbetowej, rzędna spodu konstrukcji 124,75 m npm Kr.

16. Przeznaczenie pierwotne

żeglowne

17. Użytkowanie obecne i przewidywane w przyszłości

żeglowne

18. Remonty, zmiany konstrukcyjne, modernizacje

1987 - wymiana uszczelnień i odboj-
nic

20. Stan zachowania i potrzeby konserwatorskie

Stan wszystkich elementów służy dobry

(podać rozwiązania nowatorskie, oryginalne)

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

Zygmunt Filipowicz, Suwalszczyzna, panorama turystyczna, Warszawa 1980, s. 62-67
Studia i materiały do dziejów Pojezierza Augustowskiego, pr. zbiorowa pod red. J. Antoniewicza, Białystok 1967, s. 357-402
Michał Urbanowski, Kanał Augustowski, Studium historyczne, Warszawa 1971, s. 19-48
Irena i Wojciech Baturowie, Po Ziemi augustowskiej, Przewodnik dla turystów i wczasowiczów, Suwałki 1993, s. 48

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

konsultacje - [REDACTED]
specjalista d/s eksploatacji

25. Opracował

tekst Adam Żywiczyński listopad 1993 r.
(imię, nazwisko, data, podpis)

plany, rysunki Adam Żulpa październik 1993 r.
(imię, nazwisko, data, podpis)

zdjęcia Dariusz Maciej Ambrosiewicz wrzesień 1993 r.
(imię, nazwisko, data, podpis)
PSOZ OW Suwałki

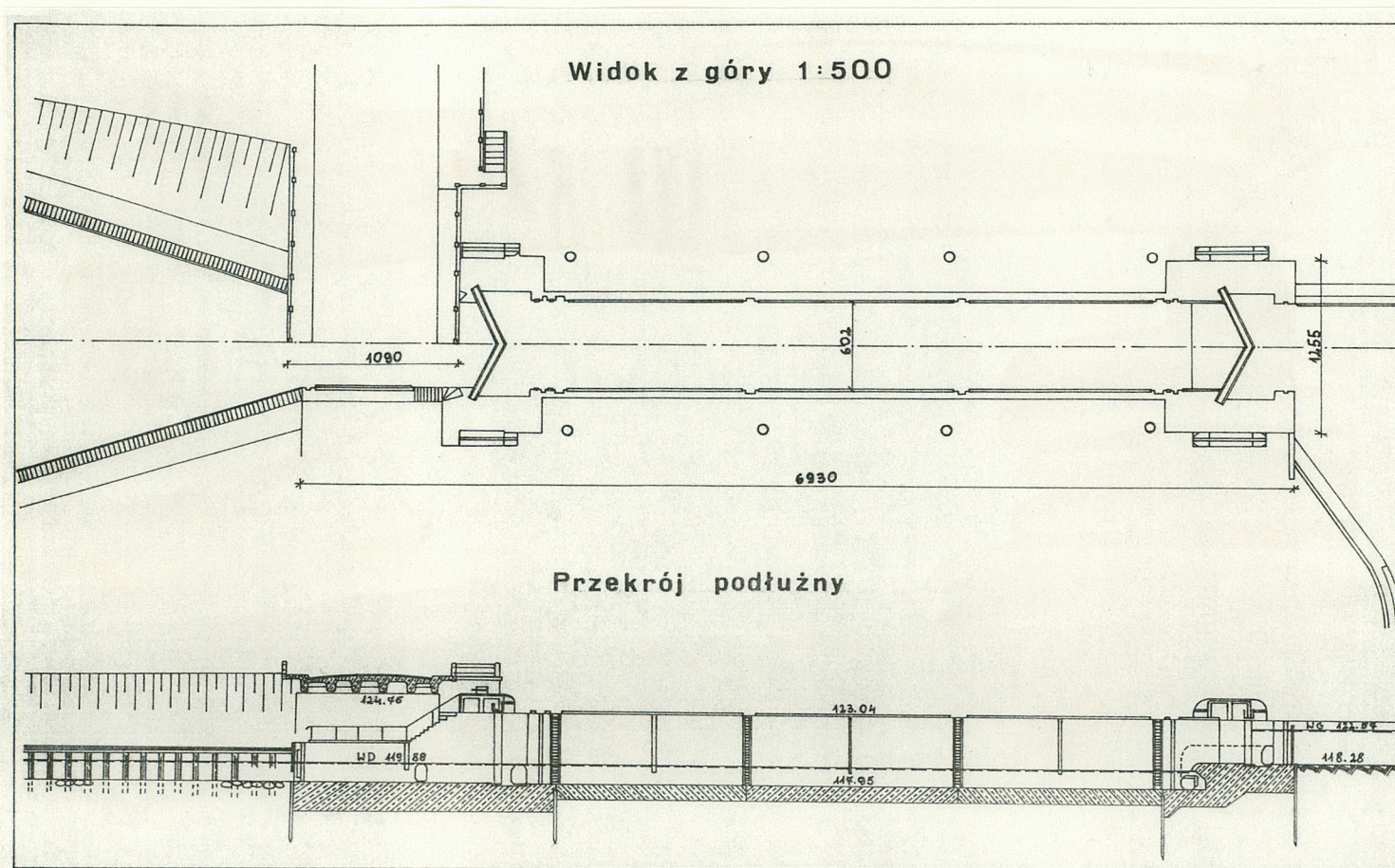
miejsce przechowywania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki
Zwłaski

1. Miejscowość AUGUSTÓW	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ŚLUZA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Plany
-----------------------------------	--	--

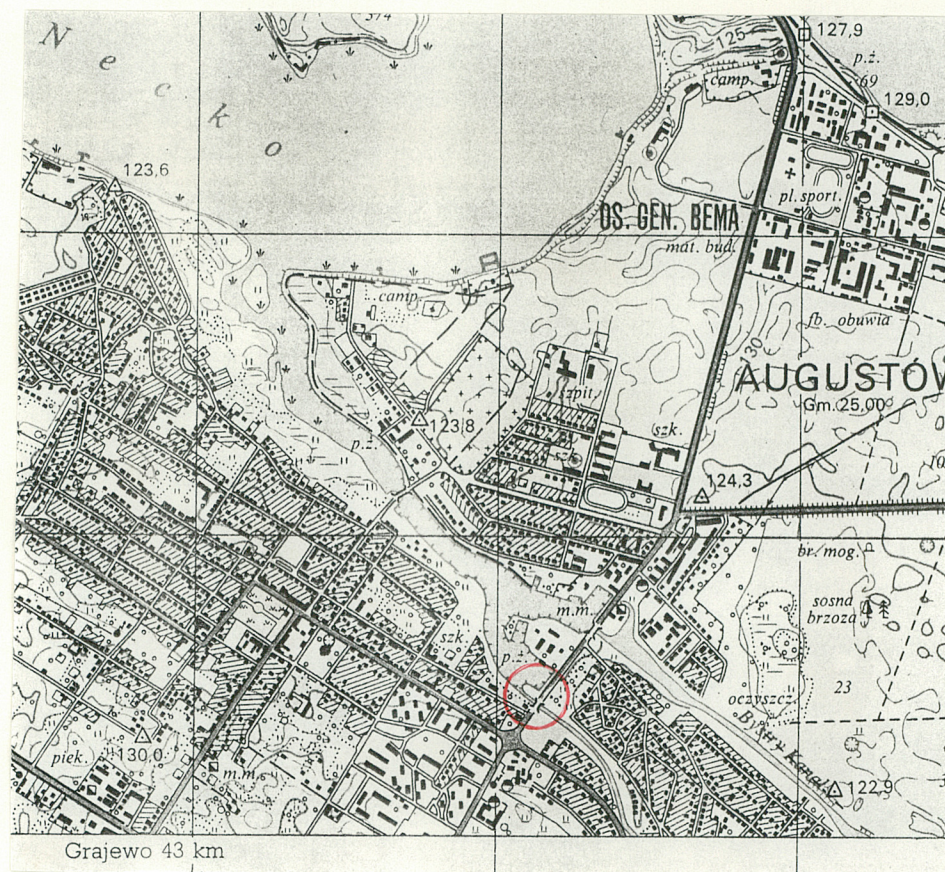
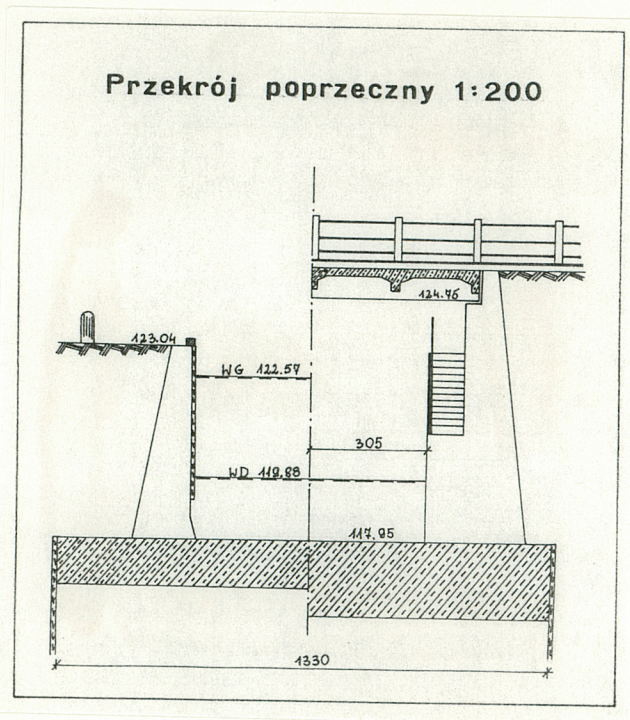


Wkładkę założył: **A. Żulpa, listopad 1993**
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: **PSOZ Suwałki**

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.



1. Miejscowość AUGUSTÓW	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ŚLUZA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Zdjęcia
----------------------------	---	---

1	2
	3

1. Komora kanału.
2. Tabliczka informująca o odległości od początku kanału.
3. Tabliczka zakładów wyk. urządzenia otwierania wrót śluzy.



Wkładkę założył: M. Ambrosiewicz, listopad 1993
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Suwałki

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR1

1.Miejscowość

2.Obiekt (nazwa jak w karcie)

3.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

AUGUSTÓW

Śluza

fotografie, IV 2010 r.



Wkładkę założył: mgr Iwona Górską, mgr Joanna Kotyńska Stetkiewicz, mgr Aneta Kułak, dr Grzegorz Ryżewski
(ROBiDZ Białystok), maj 2010

Miejsce przechowywania negatywów: ROBiDZ Białystok

Wzór ODZ 1985